

Pojęcie i skutki bezrobocia

- 1.1 Ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu
- 1.2 Pojęcie bezrobocia i jego rodzaje
- 1.3 Skutki bezrobocia

Bezrobocie w latach 1998-2000

- 2.1 Struktura bezrobotnych według wieku
- 2.2 Struktura bezrobotnych według wykształcenia
- 2.3 Bezrobocie jawne i ukryte w rolnictwie w gminach wiejskich Powiatu XXX
- 2.4 Szara strefa. Praca „na czarno”- złe i dobre strony

Instrumenty przeciwdziałania bezrobociu w Powiecie

- 3.1 Przeciwdziałanie bezrobociu w latach 1998- 2000
 - 3.1.1 Stypendia absolwenckie i staże
 - 3.1.2 Prace interwencyjne
 - 3.1.3 Roboty publiczne
 - 3.1.4 Szkolenia
 - 3.1.6 Pożyczki z funduszu pracy
- 3.2 Pośrednictwo pracy
 - 3.2.1 Oferty pracy
 - 3.2.2 Kluby pracy

Pojęcie i skutki bezrobocia.

1.1 Ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu

Ustawa z 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu znosi ustawę z 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej, a także określa zadania i obowiązki państwa w walce z bezrobociem.

Bezrobotnym według ustawy jest osoba nie zatrudniona, nie wykonująca pracy zarobkowej, która jest zdolna i gotowa podjąć zatrudnienie w pełnym wymiarze czasu pracy, nie ucząca się w systemie dziennym, zarejestrowana we właściwym dla miejsca zameldowania powiatowym urzędzie pracy, będąca w wieku produkcyjnym, nie posiadająca gospodarstwa rolnego.

Istnieje również inna definicja bezrobocia używana przez BAEL (Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności), według BAEL bezrobotnym jest osoba która w ciągu ostatniego tygodnia nie pracowała jedną godzinę, i w ciągu jednego tygodnia może podjąć pracę jeśli będzie taka możliwość.

Ustawa z 14 grudnia 1994 roku ma zastosowanie do „obywateli polskich zamieszkałych w Polsce, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz zatrudnienie lub inną pracę zarobkową za granicą u pracodawców zagranicznych, cudzoziemców przebywających na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i posiadających zezwolenie na osiedlenie się lub którym nadano status uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej, poszukujących i podejmujących zatrudnienie lub inną pracę zarobkową na terytorium Polski, cudzoziemców, którym właściwy organ udzielił zezwolenia na pracę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej”.¹

Ustawa także określa rodzaje osób którym przysługują zasiłki oraz inne świadczenia z tytułu pozostania bez pracy, określa organy zatrudnienia i rady zatrudnienia. Zadania określone w ustawie realizuje minister do spraw pracy z pomocą Krajowego Urzędu Pracy oraz samorząd wojewódzki, wojewoda i samorząd powiatowy którzy również zajmują się problematyką zatrudnienia i przeciwdziałania bezrobociu. Organy zatrudnienia realizują zadania państwa w zakresie zatrudnienia, przeciwdziałania oraz łagodzenia skutków

¹ Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu art. 1.2

bezrobocia. Jedną z form przeciwdziałania bezrobociu jaką określa ustawa jest pośrednictwo pracy prowadzone przez powiatowe urzędy pracy.

W niniejszej pracy opieram się głównie na danych statystycznych dostępnych z PUP w Ostrowcu Świętokrzyskim. „Powiatowy Urząd Pracy rejestruje bezrobotnych oraz inne osoby poszukujące pracy oraz prowadzą karty rejestracyjne tych osób”.²

Ustawa określa kryteria oraz obowiązki jakie musi spełniać i jakie musi mieć osoba przy rejestracji w PUP, a także obowiązki starostwa w razie braku możliwości zapewnienia bezrobotnym odpowiedniego zatrudnienia takie jak: szkolenia, udzielanie pomocy finansowej, pożyczki z funduszu pracy, zasiłki itd. Ustawa określa także wymogi jakie powinna spełniać osoba mająca prawo do zasiłku, okres trwania zasiłku, stawkę oraz zasady utraty tego świadczenia.

Znaczna część ustawy dotyczy problematyki związanej z pracą absolwentów, ich praw oraz ich aktywizacji zawodowej. Ustawa o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu jest najważniejszym i podstawowym dokumentem pozwalającym regulować rynek pracy i prawa występujące na nim.

1.2 Pojęcie bezrobocia i jego rodzaje

Zmiany gospodarcze i polityczne jakie dokonały się w Polsce w latach 1989 i 1990 doprowadziły do tego, że Polska dołączyła do grupy krajów o gospodarce rynkowej, co z kolei spowodowało ujawnienie się problemu bezrobocia na szeroką skalę. Trwające przemiany ustroju gospodarczego wywołały wiele procesów społecznych mających różnorodny wpływ na polski rynek pracy. Jednym ze zjawisk o negatywnych skutkach stało się bezrobocie. Jest ono definiowane w różnorodny sposób, ale podstawą każdej definicji jest założenie, że zjawisko to charakteryzuje się występowaniem osób nie posiadających zatrudnienia. Jak podaje słownik terminów ekonomiczno prawnych bezrobocie, to zjawisko, które polega na tym, że pewna liczba osób zdolnych do pracy oraz gotowych do jej podjęcia nie znajduje zatrudnienia. Jest to wynik braku równowagi pomiędzy podażą pracy a popytem na pracę.

Trafną z punktu ekonomicznego definicję bezrobocia podał Mieczysław Kabaj, autor określa bezrobocie jako „przesunięcie zasobów pracy ze sfery pracy do sfery bierności

⁴ Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 roku o zatrudnieniu i przeciwdziałaniu bezrobociu art.13.1

zawodowej, w której nie uczestniczy się w procesach pracy. Bierze się udział natomiast w podziale produktu wytworzonego przez innych pracowników.”³

W literaturze naukowej wyróżnia się następujące rodzaje bezrobocia:

1. ze względu na strukturę:

-bezrobocie strukturalne- mówimy o nim wtedy gdy występuje niedopasowanie struktury podaży pracy i popytu na pracę ze względu na posiadane kwalifikacje, wykształcenie, zawód czy miejsce zamieszkania. Wynika ono z niedopasowania kwalifikacji pracowników do nowej technologii i braku kompetencji, trudności w dostosowaniu się do zmian systemu produkcyjnego. Ten rodzaj bezrobocia może mieć charakter dosyć trwały, ponieważ jego likwidacja wymaga zazwyczaj zmiany zawodu, kwalifikacji czy też miejsca zamieszkania.

-frykcyjne – związane z naturalną płynnością siły roboczej, możliwą dzięki pełnej swobodzie zmiany miejsca pracy i wyboru stanowiska pracy. W dynamicznie rozwijającej się gospodarce często pojawiają się niedopasowania między wolnymi miejscami pracy, napływem i odpływem siły roboczej z rynku pracy oraz zmianie miejsc pracy przez pracowników.

Rezultatem tych procesów jest to, że występuje pewna liczba wolnych miejsc pracy i osób bezrobotnych. Jest to spowodowane niedostatecznie szybkim przepływem informacji między pracodawcami a pracownikami, zatem musi upłynąć czas zanim bezrobotni znajdą czekające na nich miejsca pracy. Decyzje o zwolnieniu z pracy w celu znalezienia innego zajęcia podejmują sami pracownicy, a czas poszukiwania nowej pracy jest stosunkowo krótki, przyjmuje się, że wynosi mniej niż 3 miesiące.

2. ze względu na czas pozostania bez pracy:

-bezrobocie długookresowe – dotyczy osób, które pozostają bez pracy od 6 do 12 miesięcy. Może przekształcić się w bezrobocie długotrwałe, bowiem im dłuższa przerwa w pracy, tym bardziej maleją szanse na ponowne jej uzyskanie. Rosnące wymagania pracodawców, zmiany technik i organizacji pracy, konieczność uzupełniania kwalifikacji lub w ogóle zmiany zawodu nie sprzyjają skracaniu okresu pozostawania bez pracy. Dłuższe pozostawanie bez pracy powoduje, że ewentualni kandydaci stają się, ze względu na dezaktualizację swoich wiadomości i doświadczeń, mało interesujący dla pracodawców.

³ Mieczysław Kabaj- *Społeczne aspekty rozwoju, elementy przeciwdziałania ubóstwu i bezrobociu*, PWE W-wa 2000, s. 20.

-bezrobocie długotrwałe (chroniczne) – trwa znacznie dłużej niż 12 miesięcy. Spowodowane jest podobnymi przyczynami co bezrobocie długookresowe.

3. ze względu na formę:

-bezrobocie ukryte- rozumiane jako bezrobocie występujące wśród zatrudnionych.

Dotyczy ludzi nie ujętych w statystykach bezrobocia, ponieważ nie rejestrują się w urzędach pracy. Osoby te posiadają dochód, ale nie mają zawartego stosunku ubezpieczeniowego.

-bezrobocie jawne-czyli bezrobocie rejestrowane.